

Täysistunto

Torstai 8.10.2015 klo 16.00—20.08

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi uusiutuvilla energialähteillä tuotetun sähkön tuotantotuesta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 15/2015 vp

Valiokunnan mietintö TaVM 3/2015 vp

Ensimmäinen käsittely

Puhemies Maria Lohela: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Käsittelyn pohjana on talousvaliokunnan mietintö TaVM 3/2015 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä.

Keskustelu

19.54 **Hannu Hoskonen kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Nyt käsittelyssä on hallituksen esitys 15, jossa ollaan oikaisemassa vuonna 2010 tehtyä lakia koskien uusiutuvilla energialähteillä tuotetun sähkön tuotantotukea. Tätä lakia ollaan muuttamassa sen takia, koska näitä tuulivoimaa koskevia hakemuksia on tullut niin paljon, että se 2 500 megawatin yläraja, joka näille tukimääräksi silloin säädettiin siinä laissa, on reilusti ylittymässä, ja tästä tulisi valtiolle valtavat kustannukset. Pitää muistaa, että silloin kun tätä lakia 2010 tehtiin, siinä samassa yhteydessähän päätettiin ydinvoimaratkaisusta, päätettiin energiapuun käytöstä, energiatehokkuudesta ja sitten lopulta tästä nyt käsittelyssä olevasta tuulivoimatuuesta.

Valiokunta kuuli asiantuntijoita, yhteensä seitsemää asiantuntijaa kuultiin, plus yhden lausunto saatiin kirjallisena. Valiokunta toteaa, että vaikka tätä lakia ollaan nyt muuttamassa — ja valtion kannalta nimenomaan niin, että ei jouduttaisi kohtuuttomiin korvauksiin tai kohtuuttomiin tukipäätöksiin, kun todella hakemuksia on enemmän kuin sen 2 500 megawatin tehon edestä — niin kuitenkin tämä lakimuutos, hallituksen esitys ja tämä mietintö, turvaa tämän alkuperäisen ajatuksen uusiutuvan energian tuesta tuulivoiman osalta. Samalla kuitenkin tämä talousvaliokunnan mietintö ja lakimuutosesitys rajaa kustannuksia, joita valtiolle aiheutuu järjestelmän saamasta suuresta suosiosta — hakemuksia tuli todella paljon — ja sitten kuitenkin tämä lakimuutosesitys turvaa myös sen, että uusiutuvan energian tavoite Suomessa toteutuu niiden tavoitteiden mukaisesti, mitä Euroopan unioni on meille velvoittanut ja mitä itse olemme omiksi tavoitteiksi asettaneet.

Valiokunta pitää kuitenkin tärkeänä merituuliprojektia, joka on tuonne Suomen rannikolle suunnitteilla, ja jättää sen nyt lakimuutoksen ulkopuolelle. Se on sellainen erittäin arvokasta tietoa keräävä tuulivoimaprojekti, jolle on jo jonkun verran investointitukea annettu. Huolimatta tämän tuen rajauksista nyt tämä merituuliprojekti viedään loppuun ja tällä keinoin kerätään arvokasta tietoa siitä, miten meriolosuhteisiin tuulivoimaa tulevaisuudessa tulee rakentaa. Se tieto Suomeen todella tarvitaan, koska emmehän koskaan tiedä, mikä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 47/2015 vp

on tilanne esimerkiksi kymmenen vuoden kuluttua. Kun tässä tilanteessa tällä hetkellä olemme ja talousvaliokunta joutui mietinnössään ottamaan nämä seikat tarkasti huomioon erittäin pitkällisen, hyvän harkinnan jälkeen, kuultuaan asiantuntijoita, niin on tärkeää, että keräämme tietoa merituuliprojektista tulevia aikoja varten. Ongelmahan aiheutui tästä kovin runsaasta hakemusryntäyksestä, kun sähkön hinta putosi markkinoilla ja syntyi tilanne, jossa nämä investointi- ja tuotantotuet menivät niin korkeiksi, että katsottiin, että se on liian kallista sähköä tälle maalle, ja tähän kohtuullisuuteen nyt sitten tällä uudella lakiesityksellä päästään.

Lopuksi, arvoisa rouva puhemies, totean vielä sen, että on syytä muistaa, ja talousvaliokunta keskusteli asiasta pitkään, että vaikka tämä uusiutuvan energian, tuulivoiman tuotantotukijärjestelmä nyt lakkaa tämän lakiesityksen mukaan niin, että viimeiset hakemukset tulevat vuoden 2017 aikana — se on se takaraja, johon mennessä piti jättää näitä hakemuksia, nythän niitä todella on jo ihan liialtikin — niin se tuotantotuki itsessään loppuu tämän lakiesityksen mukaan vuonna 2030. Kuitenkaan nyt, kun tämä tarkka takaraja on saavutettu, tämä nyt käsittelyssä oleva mietintö ei missään nimessä sulje sitä mahdollisuutta, etteikö näitä investointitukia voitaisi ja tuotantotukea tulevaisuudessakin maksaa. Talousvaliokunta painottaa, että kiinnitetään erityistä huomiota siihen, että tulevissa järjestelmissä markkinaehtoisuus ja teknologianeutraalius toteutuvat, koska on muistettava se, että nämä olosuhteet energiantuotannon kannalta muuttuvat lähivuosina ihan varmasti hyvin nopeasti ja niihin muutoksiin on pystyttävä reagoimaan. Eli alkäämme tehdä sellaista lainsäädäntöä, josta Suomelle aiheutuisi valtavan suuret kustannukset, ja sitten jos mahdollisesti saamme halvempaa energiaa jostakin, niin ei itse olla tuottamassa turhan kallista energiaa ja olla nostamassa erilaisia tuotantokustannuksia ja ennen kaikkea ihmisten asumiskustannuksia.

Arvoisa rouva puhemies! Lopuksi totean vain, että valiokunta käsitteli tämän lakiesityksen erittäin huolella ja päätyi tähän mietintöön, joka mielestäni on hyvä ja tasapainoinen ottaen huomioon Suomen kohonneet tuotantokustannukset ja ottaen huomioon voimassa olevansähkönhinnan ja myös sen, että myös tulevaisuudessa tuulivoimalle jonkunasteista tukea tulee. Mutta siihen palataan sitten aikanaan, kun aletaan muun muassa uutta ilmastostrategiaa tässä talossa suunnitella.

20.00 Hanna Sarkkinen vas: Arvoisa puhemies! Tämä nykyinen syöttötariffi, joka on muutaman vuoden ollut voimassa, on toisaalta edistänyt tuulivoimarakentamista Suomessa ja kehittänyt tuulivoimateknologiaa todella paljon, mutta toisaalta sitten sen ongelma on se, että se on ollut ylikompensoiva ja ylisuuria voittoja näille tuulivoimayhtiöille tuottava eikä siinä mielessä kovinkaan kustannustehokas, joten on perusteltua, että tämä vanha systeemi suljetaan. Mutta on myös tärkeää, että uusi uusiutuvan energian tukijärjestelmä rakennetaan mahdollisimman pian, jotta investointiympäristö säilyy ennustettavana ja jotta tuulivoimarakentaminen Suomessa tulevaisuudessakin jatkuu, samoin kuin muiden uusiutuvien energioiden tukijärjestelmä. Olisikin perusteltua, että tämä uusi uusiutuvan energian tukijärjestelmä olisi teknologianeutraali kilpailutusjärjestelmä, jossa pystyttäisiin kustannustehokkaasti ja kustannustasoa ennakolta... Tai pystyttäisiin kilpailutusten kautta varmistamaan, ettei tule yllättäviä kustannuksia, ja sitten toisaalta saataisiin mahdollisimman paljon uusiutuvan energian tukea. Uusiutuva energia... — On niin myöhäinen ilta, että meinaavat mennä sanat jo ihan sekaisin. — Mutta tosiaan, pidän tärkeänä, että tämä uusi tuki-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 47/2015 vp

järjestelmä valmistellaan mahdollisimman äkkiä, ja olisi perusteltua, että se tulisi voimaan viimeistään vuonna 2017.

20.02 Teuvo Hakkarainen ps: Arvoisa rouva puhemies! Vielä tuulivoimasta vähäsen. Edelliset hallitukset tekivät päätöksiä, joita nyt on syytä alkaa perumaan ja kiireellä. Kannatan tuulivoimatukien leikkaamista. Alun alkaenkaan ei olisi pitänyt luoda järjestelmää, jossa veronmaksajat tukevat kannattamatonta tuulivoiman tuotantoa ja ulkomaiset sijoittajat ja tuulivoimayhtiöt nappaavat rahat lompakkoihinsa. Kaikki tuo raha on pois yhteiskunnan tärkeimmistä tehtävistä.

Valtio on luvannut tuulisähkölle takuuhinnaksi 105,3 euroa per megawattitunti, eli toisin sanoen valtio maksaa takuuhinnan ja pörssisähkön hinnan erotuksen sähköntuottajille. Pörssisähkön hinta on noin 30 euroa per megawattitunti. Erotus, jonka valtio maksaa, on siis 75 euroa per megawattitunti. Kuukaudessa veroeuroja käytetään tuulisähkön tukemiseen keskimäärin 15 miljoonaa euroa. Mitä enemmän tuulee, sitä enemmän rahaa kuluu. Tuulivahinko-sivuston mukaan summa, jolla veronmaksajat tukivat eilen tätä kannattamatonta toimintaa, oli lähes 40 000 euroa ja viime viikolla summa oli 4,5 miljoonaa. Mitä järkeä tässä on? Syöttötariffin kustannukset tulevat olemaan suomalaisille veronmaksajille miljardiluokkaa. Valtion budjetti on alijäämäinen ja tulee valitettavasti olemaan vastaisuudessaakin, eli tuulivoimaa tuetaan velkarahalla. Pitäisikö valtion velkaantua entisestään tuulivoiman takia? Ei pidä.

Arvoisa rouva puhemies! Viime maaliskuussa me silloiset talousvaliokunnan perussuomalaiset jätimme vastalauseen liittyen hallituksen esitykseen siitä, että Manner-Suomi osallistuisi Ahvenanmaan maakuntaan rakennettavien tuulivoimaloiden syöttötariffien kustannuksiin. Totesimme, että jos Ahvenanmaan maakunta haluaa tukea syöttötariffilla omaa tuulivoimatuotantoaan, on sillä oikeus niin tehdä. Tuki kuitenkin täytyy maksaa maakunnan omista varoista, ei valtion budjetista, eikä tätä periaatetta ole hyväksyttävää kiertää millään erityisjärjestelyillä. Ahvenanmaan sähköverkko ei ole yhteydessä Suomeen vaan Ruotsiin Vattenfallin omistamaan alueverkkoon. Ahvenanmaalle rakennettava sähkön lisätuotanto alentaa ruotsalaisten sähkönkäyttäjien hintaa ja edistää Ruotsin teollisuuden kilpailukykyä. Tuen maksaja eli suomalainen veronmaksaja ei saa edes hyötyä maksamalleen tuelle.

Koko nykyinen tuulivoiman syöttötariffijärjestelmä tulisi uusiksi, sillä tätä menoa vuonna 2020 syöttötariffeihin uppoaa vuositasolla yli 300 miljoonaa euroa.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 15/2015 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisälön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.